

Res.

Mgr.Ivana Stará

Objekty práv

- Věci živé, neživé
- Věcí může být i člověk zbavený svobody - otrok
- Podle římského práva platí zásada, že co je subjektem práv, tak nemůže být objektem práv
- Věcí může být jen celek samostatný
- Hlavním znakem je hmotná podstata věci

Příslušenství a cena věci

- Příslušenstvím se rozumí věci samostatné, ale ke svému užívání potřebují věc hlavní
- Cena – vyjádření hodnoty věci
- Cena se určovala odhadem
- Podle římského práva se cena dělí na
 - skutečnou cenu – verum rei pretium
 - Cenu zájmu – interesse
 - Cena obliby – pretium affectionis

Res extra commercium

- Věci vyloučeny z právního obchodu
 1. Věci zasvěcené – res religiosae
 2. Věci posvátné- res sanctae
 3. Věci sakrální – res sacrae
 4. Věci společné – res omnium communes
 5. Věci určené k užívání všem- res publico usui destinatae

Dělení věcí

- Jednoduché a složené
- Zužitelné a nezužitelné
- Speciální a genericky určené
- Mancipační a nemancipační
- Dělitelné a nedělitelné
- Hlavní a vedlejší

Vlastnické právo

- Vlastnictví je právní panství nad věcí
- Dominium
- Přímé, výlučné a všeobecné
- Absolutní právo a působí erga omnes
- Ochrana se uskutečňuje pomocí žaloby
actio in rem

Spoluvlastnictví

- Condominium
- Každý vlastník má stejná oprávnění
- Vzájemný poměr je určován spoluvlastnickým podílem, se kterým vlastník může volně nakládat

Druhy vlastnického práva

- Kviritské vlastnictví – vzniká podle ius civile
- Bonitární vlastnictví – je chráněno právem honorárním
- Vlastnictví k půdě v provinciích
- Vlastnické vztahy osob, které nejsou římskými občany

Omezení vlastnického práva

- Veřejný zájem- náboženské důvody
 - komunikační důvody
- Sousedská práva – immissione
 - přesah větví na sousední pozemek

-

Nabytí vlastnického práva

- Originární - Vydržení – usucapio (res habilis, titulus, bona fides, possessio, tempus)
 - Okupace
 - Nález pokladu
 - Akcese - přírůstek
 - Smíšení- commixtio
 - Slití- confusio
 - Nabytí plodů

Derivativní nabytí vlastnického práva

- Odvozené
- Mancipace – nejstrší a původně byla prodejem věci
- Injurecesse – valstnické právo se převádělo u věcí mancipačních i nemancipačních
- Traditio- vychází z práva národů

Ochrana vlastnického práva

- Vlastnické žaloby
 1. Reivindikace – ochrana kviritského vlastnictví
 2. Publiciánská žaloba – fikce vydržení

Další prostředky ochrany

- Mezní žaloba
- Zákaz stavby
- Žaloba na změnu přirozeného odtoku vody
- Záruka proti hrozící škodě

Zánik vlastnického práva

- Fyzický zánik- smrt otroka, zničení nebo rozbití věci
- Právní zánik - vyloučení věci z obchodu

Držba - possessio

- Faktická všeobecná moc nad věcí
 - 2 znaky
- A. Possessio corporalis – fyzické ovládní věci
- B. Animus possidendi – vůle ovládat věc jako vlastní
- Předmětem může být věc, která je předmětem vlastnického práva

- Při držbě se rozlišuje držba v dobré víře-
vlastník nemusí být přesvědčen, že je
vlastníkem, ale nepůsobí držbou nikomu
újmu
- Držba ve zlé víře- zloděj, lupič

Ochrana držby

- Chráněna právem honorárním

Prétorská interdikta

1. Slouží k ochraně držby před rušením
 - Interdictum Uti possidetis – u nemovitostí
 - Interdictum utrubi – movitosti
2. Slouží k ochraně držby před jejím odnětím
 - Interdictum de vi –
 - Interdictum de vi armata

Ztráta držby

- Zanikala smrtí držitele a nebo právní smrtí
- Ztrátou jednoho nebo obou znaků držby

Detence

- Provádí ji ten, kdo má věc u sebe, ale ne pro sebe
- Detentor nemá animus possidendi- nepůsobí na věc jako na vlastní

Věcná práva k věci cizí

- Iura in re aliena
- Přesně vymezené působení na věc, která však není vlastnictvím